

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW

TERNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - (voor)ontwerp besluit van de Vlaamse Regering over de
ondersteuning van de bosgroepen om de Vlaamse beleidsdoelen voor het
geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud te realiseren
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit voorontwerp van besluit legt de wijze vast waarop de Vlaamse overheid, de provincies en de bosgroepen samenwerken om tot invulling van Vlaamse beleidsdoelen te komen. Het beschrijft de wijze waarop overlegd wordt en de afspraken worden opgevolgd. Het legt eveneens, voor cycli van 3 jaar, de financiering vast. Met een dergelijk perspectief is het mogelijk om de gewenste acties goed te plannen en uit te voeren en kunnen we de financiering desgevallend actualiseren in functie van de tijdens het samenwerkingsproces gemaakte afspraken. Deze cyclus past in de zesjarige beleidscyclus van de provincies. De provincies zijn immers volgens het decreet op het natuurbehoud bevoegd voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van de bosgroepen. Tevens wordt een participatie voorzien voor de Vlaamse Koepel van de Bosgroepen vzw...

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier behoort tot het beleidsdomein Omgeving, beleidsveld omgeving en natuur. Het geeft uitvoering aan het recent gewijzigde artikel 54bis van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. Deze wijziging is aangebracht door artikel 53 van het decreet van 26 juni 2026 houdende diverse bepalingen inzake omgeving, leefmilieu en natuur, ruimtelijke ordening en landbouw. Met deze wijziging werd een decretale basis ingevoerd om naast de basiswerking van de bosgroepen, een structurele financiering vanuit Vlaanderen te voorzien als stimulans om prioritaire Vlaamse natuur- en bosdoelen te realiseren. Volgens artikel 54bis van het decreet op het natuurbehoud zijn de provincies bevoegd voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van de bosgroepen. Het voorontwerp van besluit legt een werkwijze vast om in overleg tot afstemming en invulling te komen van de planning van de activiteiten van de bosgroepen. Er is een nauwgezet systeem van opvolging voorzien.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het oprichten en erkennen van bosgroepen was oorspronkelijk opgenomen in het Bosdecreet. Het voornaamste doel was om duurzaam bosbeheer te bevorderen en om samenwerking tussen vooral private boscijenaars te versterken en zo de planning en uitvoering van duurzaam bosbeheer op schaal van een boscomplex te organiseren. Op die manier ontstond een model om de nadelige effecten van de versnipperde eigendomsstructuur op te vangen.

Met de interne staatsheroforming is in 2014 een overheveling uitgevoerd van de erkenning van en het toezicht op de bosgroepen van het Vlaamse niveau naar de provincies. Hetzelfde gebeurde met de regionale landschappen. Tegelijk kregen de bosgroepen een verbreding van hun opdracht mee, meer bepaald *“het responsabiliseren en stimuleren van beheerders van terreinen met het oog op het duurzaam invullen van de ecologische, de economische en/of de sociale functie via het geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbewoud”* (cfr. artikel 54bis van het decreet op het natuurbewoud). Met het decreet van 9 mei 2014 tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos werd de taakstelling voor de bosgroepen overgebracht van het Bosdecreet naar het decreet op het natuurbewoud.

Om toch de mogelijkheid te behouden om de werking van de bosgroepen te sturen vanuit Vlaamse prioriteiten, werd gewerkt met een samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse overheid en de provincies. Een eerste samenwerkingsovereenkomst tussen het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en de provincies over de projectfinanciering van de bosgroepen (1 januari 2014 tot 31 december 2016) werd op 25 april 2014 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. In opeenvolgende bewegingen werd een dergelijke samenwerkingsovereenkomst verlengd en/of bijgesteld.

De focus werd gelegd op de lokalisatie en de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, het bevorderen van de opmaak van natuurbeheerplannen, het ontzorgen van vooral private eigenaars bij lokale terreininitiatieven zoals natuurontwikkeling en -herstel, herbebossingen en bebossingen.

Uit opeenvolgende evaluaties bleek dat de bosgroepen wegens hun lokale verankering en hun brede overlegcultuur, de ideale structuren zijn om natuur- en bosbeleid tot bij private landeigenaars te brengen, in overleg en samenwerking met lokale besturen die veelal eveneens lid zijn van een bosgroep.

De huidige samenwerkingsovereenkomst loopt tot eind 2026.

Op 26 juni 2026 bekrachtigde de Vlaamse Regering het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake omgeving, leefmilieu en natuur, ruimtelijke ordening en landbouw. Artikel 54 van dat ontwerp voerde een decretale basis in om de Vlaamse overheid de mogelijkheid te geven om bosgroepen te subsidiëren om Vlaamse beleidsprioriteiten te helpen realiseren.

Dit voorontwerp van besluit geeft invulling aan deze decretale basis.

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2026/235 van 30 juni 2026.

Het voorwaardelijk gunstig advies van Inspectie van Financiën werd bekomen op 30 juni 2026.

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 1 juli 2026.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het voorontwerp van besluit beschrijft de wijze waarop overlegd wordt en de afspraken worden opgevolgd tussen de Vlaamse overheid, de provincies en de bosgroepen. De provincies zijn volgens het decreet op het natuurbehoud immers bevoegd voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van de bosgroepen. Om binnen deze algemene sturing voldoende binding te vinden en tegelijkertijd te vertrekken vanuit de autonomie van de provincies, start dit traject vanuit de beleidscyclus van de provincies. Via een beschreven pad komt de interactie tot stand tussen de Vlaamse overheid, de provincies en de bosgroepen. Dit krijgt vorm door middel van een 6-jarlijks beleidsplan voor elke bosgroep, dat wordt vertaald in een jaaractieplan. Tweemaal per jaar wordt een overleg gehouden om zowel planning als uitvoering op te volgen en eventueel bij te sturen. Halverwege de beleidscyclus van de provincies wordt een evaluatie gehouden. Zo ontstaat een cyclus van 3 jaar waarmee Vlaanderen tevens de financiering vastlegt. Met een dergelijke aanpak is het mogelijk om de gewenste acties goed te plannen en uit te voeren. Dit laat eveneens toe om de financiering desgevallend te actualiseren in functie van de tijdens het samenwerkingsproces gemaakte afspraken.

Inhoudelijk zal de focus voor de Vlaamse prioriteiten, gebaseerd op de laatste samenwerkingsovereenkomst 2025-2026, liggen op:

- het mee realiseren van de Instandhoudingsdoelstellingen en het Vlaams Natura 2000 beleid, specifiek met betrekking tot de realisatie van de bosdoelen;
- het stimuleren en begeleiden van boseigenaars om bossen onder effectief natuurbeheer te brengen (beheerplan);
- vanaf het van kracht worden van het Natuurherstelplan: bijdragen aan het realiseren van de maatregelen in uitvoering van artikel 4 en 12 van de natuurherstelverordening¹;
- het opnemen van een loketfunctie voor het faciliteren en coördineren van aanvragen van burgers voor vergunningen en subsidies.

De voorgestelde financiering gaat hierin mee, en vertrekt aldus van dezelfde financiële ondersteuning als deze voor de periode 2025-2026, met indexering van de bedragen met 2% per jaar. De financiering wordt beschreven in een bijlage bij dit Besluit van de Vlaamse Regering. De bevoegde minister krijgt delegatie om de bijlage van dit besluit te wijzigen, na verloop van de eerste periode van 3 jaar. Dit laat toe om de financiering desgevallend te actualiseren in functie van de tijdens het samenwerkingsproces gemaakte afspraken en de prioriteiten die Vlaanderen aangeeft vanuit het Vlaamse Regeerakkoord of beleidsnota's van de bevoegde minister. Het voorontwerp van besluit bevat tevens een participatie voor de Koepel van de Vlaamse Bosgroepen vzw. De taken van de koepel van de bosgroepen zijn samen te vatten als het optreden als aanspreekpunt voor kennisdeling en beleidsondersteuning ten behoeve van de bosgroepen en als liaison tussen de bosgroepen en de Vlaamse overheid.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Artikel 1 voert een definitie in van wat er verstaan wordt onder de Vlaamse beleidsprioriteiten in het kader van dit besluit. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 2 stelt dat de provincies wijzigingen in de erkenning van de bosgroepen moeten melden aan het ANB als bevoegd agentschap binnen de Vlaamse overheid. We kiezen ervoor om dit artikel een prominente plaats te geven in het ontwerpbesluit omdat we duidelijk willen aangeven dat er niet

¹ Verordening (U° 2024/1991 van het Europees parlement en de Raad van 24/06/2024 inzake natuurherstel en tot wijziging van Verordening (EU) 2022/869

getornd wordt aan de decretale taak van de provincies om de bosgroepen te erkennen en te begeleiden, maar dat als voorwaarde om het partnerschap goed te doen werken, de Vlaamse overheid passend moet geïnformeerd worden over de toestand van de bosgroepen.

Artikelen 3, 4 en 5 en 6 beschrijven de processtappen hoe de beoogde samenwerking wordt opgezet. De regeling start vanaf het ogenblik dat de provincies hun meerjarenplannen ten aanzien van de bosgroepen klaar hebben in uitvoering van de eigen beleidsprioriteiten. Artikel 6 maakt het mogelijk om de overgang van de actuele situatie waarbij sturing gebeurt door middel van een samenwerkingsovereenkomst, in te kantelen in het traject dat met dit besluit wordt opgezet.

Artikel 7 legt de werkwijze vast voor wat betreft de financiering vanuit Vlaanderen per provincie en de afhandeling van de betalingsdossiers. Er wordt gestart met het verderzetten van de financiering, inclusief de verdeling over de provincies, zoals deze geldt volgens de samenwerkingsovereenkomst 2025-2026 en welke bedragen als maximum gelden. De opdrachten die de verschillende bosgroepen opnemen moeten in verhouding staan tot de beschikbare middelen vanuit hetzij de basisfinanciering, hetzij bijkomende projectfinanciering.

Artikel 8 schetst een praktische en gestandaardiseerde werkwijze die de samenwerking tussen de Vlaamse Overheid, provincies en de erkende bosgroepen vormgeeft onder meer via het gebruik van een kernset van prestatie- en resultaatsindicatoren.

Artikel 9 beschrijft de participatie van de Koepel van de Vlaamse Bosgroepen vzw ter ondersteuning en begeleiding van de uitvoering door de erkende bosgroepen.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Totaal voorgestelde budgettaire impact voor de volgende drie jaar, te starten vanaf 2027 bedraagt 2.809.624 euro en dient te worden voorzien op begrotingsartikel QDX-3QCG2FA-WT.

8 bosgroepen	Antwerpen – 3 bosgroepen	Limburg – 1 bosgroep	Vlaams-Brabant – 1 bosgroep	Oost-Vlaanderen – 1 bosgroep	West-Vlaanderen – 2 bosgroepen	Totaal
Vlaamse financiering – basis	€ 252.054	€ 257.469	€ 142.461	€ 132.070	€ 110.731	€ 894.785
Indexering 2027 (+ 2%)	€ 257.095	€ 262.618	€ 145.310	€ 134.711	€ 112.946	€ 912.680
Indexering 2028 (+ 2%)	€ 262.136	€ 267.768	€ 148.159	€ 137.353	€ 115.160	€ 930.567
Indexering 2029 (+ 2%)	€ 272.218	€ 278.067	€ 153.858	€ 142.858	€ 119.589	€ 966.368
Totaal 2027-2029	€ 791.449	€ 808.453	€ 447.327	€ 414.700	€ 347.695	€ 2.809.624

Deze verdeling neemt bij wijze van overgang de verdeling over uit de verschillende generaties van de Samenwerkingsovereenkomsten. Wijzigingen in de Vlaamse prioriteiten kunnen door middel van de in het voorontwerp beschreven overleg worden doorvertaald in wijziging in de financiering..

Het voorwaardelijk gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 30 juni 2026 met kenmerk KS/2026002531. Het voorontwerp werd op volgende wijze hieraan aangepast:

- actualiseren van de rechtsgrond door verwijzing naar VCO en BVCO;

- de mogelijkheid om ook de Koepel van de Vlaamse Bosgroepen vzw te subsidiëren is geschrapt in artikel 8 ;
- toevoegen in artikel 5,§1 eerste lid dat de subsidie verloopt via een jaarlijks op te stellen Ministerieel besluit na advies van de Inspectie van Financiën;
- toevoegen in artikel 5,§1 vierde lid dat de subsidie niet kan gebruikt worden voor reservevorming.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Taakstelling:

1. Coördinatie subsidie-instrument, (incl. ev. wijziging van de bijlage bij dit besluit (financiering) vanaf 2030), in overleg met betrokkenen (ANB, provincies en erkende bosgroepen).
2. Eindbeoordeling evaluatie werking bosgroepen en opvolging uitbetalingen.

Raming werkvolume 1&2: 1/8 VTE.

3. Opvolging werking erkende bosgroepen adhv. planning en rapportering en provinciale evaluatie (oa. via overlegmomenten (2X/jaar), ikv. 6-jarig beleidsplan van elke bosgroep ifv. de realisatie van de Vlaamse beleidsdoelen).

Raming werkvolume 3: 1/8 VTE

Som 1&2&3 =1/4VTE, tewerkstelling bij het ANB, functie: dossierbehandelaar senior.

Volgens het advies van de Inspectie van Financiën moet deze werklast worden opgevangen binnen het huidige personeelsbestand van het ANB.

Strategisch overleg (Stakeholder Manager Beleid) en voorbereiding, opmaak en goedkeuring instrument (Beleid en Implementatie) wordt opgevangen binnen de bestaande capaciteit (bij het ANB).

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit ontwerp van besluit heeft een impact op de provinciebesturen, meer in het bijzonder ten gevolge van de stroomlijning van de planning van en rapportering over de werking van de bosgroepen. Het traject dat in dit besluit is uitgezet, is uitgewerkt samen met een vertegenwoordiger van de provincies. Door aan te sluiten op de beleidscyclus van de provincies werd geoordeeld dat de impact ten gevolge van bijsturing ten opzichte van de actuele begeleiding en sturing van de bosgroepen door de provincies, beperkt en haalbaar zijn voor de provincies.

4. VERDER TRAJECT

Het ontwerp van besluit zal voorgelegd worden voor een eerste principiële goedkeuring aan de leden van de Vlaamse regering.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de erkennings- en subsidiëeringsvoorwaarden voor regionale landschappen;
- 2° de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Vereniging Vlaamse Provincies, de Mineraad en de SARO in te winnen;
- 3° de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw te machtigen om te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
- 4° de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw oordeelt dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

Bijlagen:

- het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering en de bijlage
- het advies van de Inspectie van Financiën van 30 juni 2026 met kenmerk KS/2026002531